

Coteq Netbeheer B.V.
De heer G.A. de Haan
Postbus 71
7600AB Almelo

Den Haag, 17 april 2026

Aantal bijlagen : 2
Ons kenmerk : ACM/UIT/664329
Contactpersoon : [vertrouwelijk]
Onderwerp : ACM/25/195590 Eindbrief toetsing investeringsplan 2026 Coteq Netbeheer B.V.

Geachte heer De Haan,

U heeft op 5 januari 2026 uw ontwerp investeringsplan (hierna: investeringsplan) ter toetsing aan de Autoriteit Consument en Markt (hierna: de ACM) voorgelegd. De ACM concludeert dat het investeringsplan van Coteq Netbeheer B.V. (hierna: Coteq) op verschillende onderdelen onvoldoende transparant en niet navolgbaar is en meerdere tekortkomingen bevat. Het investeringsplan voldoet daarmee niet aan de wettelijke eisen. Desondanks mag Coteq haar investeringsplan vaststellen.

De ACM overweegt hierbij dat zich op dit moment bij het beheer van het elektriciteits- en gassysteem door Coteq geen grote problemen voordoen, bijvoorbeeld op het gebied van congestie, en zulke problemen worden op de heel korte termijn ook niet voorzien. Bovendien acht de ACM de voorgenomen uitbreidings- en onderhoudsinvesteringen voor de korte termijn noodzakelijk. De ACM is voornemens Coteq een bindende gedragslijn op te leggen om te borgen dat het investeringsplan in 2028 aan de eisen voldoet. De ACM zal bij de invulling van deze eisen rekening houden met proportionaliteit en de specifieke omstandigheden van Coteq.

Met het vaststellen van het investeringsplan 2026 worden de daarin opgenomen investeringen volgens artikel 3.35, zesde lid, van de Energiewet noodzakelijk geacht en is Coteq verplicht de investeringen uit te voeren.

Toets investeringsplan 2026

De transmissie- en distributiesysteembeheerders stellen sinds 2020 elke twee jaar investeringsplannen op. In de investeringsplannen beschrijven zij alle nodige investeringen, zowel uitbreidings- als vervangingsinvesteringen. De ACM beoordeelt of de systeembeheerders in redelijkheid tot de plannen zijn gekomen en of de noodzakelijkheid van de investeringen voldoende is onderbouwd. De ACM toetst het investeringsplan van Coteq op grond van artikel 3.35, vierde lid, van de Energiewet. Op grond van artikel 7.37 van de Energiewet dient het investeringsplan van Coteq aan de eisen uit de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet te voldoen. De ACM heeft het investeringsplan van Coteq getoetst aan de eisen die bij of krachtens de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet bepaald waren.

De specifieke bevindingen van de ACM vindt u in bijlage 1. De uitkomsten van de toets op het scenariodocument van Netbeheerder Nederland (hierna: NBNL) vindt u in bijlage 2. De toets op het scenariodocument is een integraal onderdeel van de toets op uw investeringsplan.

De belangrijkste verbeterpunten voor het volgende investeringsplan van Coteq zijn:

- 1) **Verbeter de scenario's.** De ACM constateert dat de scenario's die Coteq gebruikt gebaseerd zijn op onvoldoende onderbouwde aannames en dat deze scenario's belangrijke onzekerheden en ontwikkelingen niet voldoende meewegen. De ACM verwacht dat Coteq in haar volgende investeringsplan de scenario's op duidelijk onderbouwde aannames baseert, en dat alle belangrijke onzekerheden en ontwikkelingen voldoende zijn meegenomen;
- 2) **Maak het investeringsplan navolgbaar.** Het is voor de ACM niet navolgbaar hoe het investeringsplan tot stand is gekomen. Het is bijvoorbeeld onduidelijk welke methodiek Coteq gebruikt, hoe zij deze toepast en welke keuzes Coteq maakt bij het opstellen van haar investeringsplan. De ACM verwacht dat Coteq in haar volgende investeringsplan beter inzichtelijk maakt hoe zij tot knelpunten en investeringen komt. De ACM verwacht dat Coteq concreet uitlegt hoe zij borgt dat haar investeringen ertoe leiden dat zij haar wettelijke taken goed blijft uitvoeren in de toekomst.
- 3) **Maak het investeringsplan redelijk.** De ACM stelt vast dat de redelijkheid van uw investeringen in het investeringsplan op meerdere punten onvoldoende is onderbouwd. De ACM verwacht dat Coteq in haar volgende investeringsplan de risico's voor de uitvoering van haar wettelijke taak beter tegen elkaar afweegt. De ACM verwacht bijvoorbeeld dat Coteq onderbouwt waarom voor gas op het meest extreme GB-scenario wordt geïnvesteerd en op elektriciteit op het EV-scenario. Gezien de hoge systeemkosten die hiermee samenhangen, is deze keuze moeilijk te volgen zonder verdere onderbouwing. De ACM verwacht ook dat Coteq de methodiek voor het opstellen van de investeringsplannen volgt: het investeringsplan 2026 wijkt daar namelijk van af door een grotere woningbouw-opgave te prognosticeren dan uit de NBNL-scenario's volgt.

Brief Minister

Uit het investeringsplan blijkt dat Coteq niet alle noodzakelijke investeringen op tijd uit kan voeren. Dit betekent dat Coteq niet kan voorzien in de totale behoefte aan capaciteit voor het transport van elektriciteit over de door haar beheerde systemen. De ACM is daarom verplicht om een melding aan de Minister van Klimaat en Groene Groei te doen op grond van artikel 5.8, eerste lid, van de Energiewet. De ACM zal in deze brief ook een oproep doen om duidelijkere keuzes te maken met betrekking tot het energiesysteem van de toekomst. De ACM wil zo voorkomen dat er bijvoorbeeld zowel maximaal geïnvesteerd wordt in een systeem met elektrificatie als bijvoorbeeld in een systeem met waterstof. De ACM wil hiermee onnodige overinvesteringen door een gebrek aan keuzes voorkomen.

Vragen

Bij vragen over deze brief nodigt de ACM u uit om contact op te nemen.

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze:

M. Denkers BA, MSc, MBA
Directeur Directie Toezicht Energie

Bijlage 1 – beoordeling ACM

1 Knelpunten

De ACM vindt de verantwoording van de methode van totstandkoming van de knelpunten in het investeringsplan van Coteq onvoldoende. Coteq geeft een beperkte, in algemeenheden geformuleerde beschrijving van de methodiek. Hierdoor is voor de ACM onduidelijk welke onderliggende aannames en keuzes er zijn gemaakt door Coteq om tot haar knelpunten te komen. Coteq geeft ook onvoldoende uitleg bij de keuzes die zij maakt. Het is niet duidelijk hoe op basis van de bedrijfswaarden van Coteq kan worden gestuurd op het voldoen aan de wettelijke taken als systeembeheerder.

1.1 Scenario's

De ACM heeft het scenariodocument "Netbeheer Nederland Scenario's Editie 2025" en de wijze waarop deze gebruikt worden in de investeringsplannen van alle systeembeheerders getoetst als integraal onderdeel van haar toets op de investeringsplannen 2026. Voor de toetsing gebruikt de ACM vijftien toetsingscriteria.

De ACM heeft bij de toetsing een aantal tekortkomingen geconstateerd. De tekortkomingen zien op:

1. Het uitgangspunt van 'ongelimiteerde klantvraag', namelijk dat systeembeheerders uitgaan van de vraag van aangeslotenen die niet gelimiteerd wordt door ontwikkelingen zoals stijgende transporttarieven en beperkte transportcapaciteit (netcongestie). De ACM ziet belangrijke risico's op over- of onderschatting van de klantvraag doordat dit uitgangspunt van de klantvraaggeen realistisch beeld geeft van de redelijke klantvraag.
2. De flexibiliteit uit de scenario's wordt niet gebruikt bij het bepalen van knelpunten en investeringen.
3. De gekozen uitgangspunten voor de scenario's zijn uitgebreid en begrijpelijk. Tegelijkertijd beperken deze uitgangspunten de bandbreedte van relevante onzekerheden. Hierdoor zijn volgens de ACM niet alle relevante onzekerheden goed meegewogen.

De ACM vindt dat de opgestelde scenario's van de systeembeheerders beperkt geschikt zijn om in kaart te brengen welke investeringen redelijkerwijs noodzakelijk zijn om aan hun wettelijke taken te voldoen. Daarnaast vindt de ACM dat actoren in het ontwerp van het energiesysteem beter betrokken dienen te worden in de totstandkoming van de scenario's: bijvoorbeeld als het gaat om ruimtelijke ordening, kosten van keuzes en maakbaarheid. De volledige toetsing en nadere verbeterpunten kunt u vinden in bijlage 2 bij deze brief.

1.2 Regionalisatie

De ACM vindt dat Coteq de methode en de toepassing daarvan op de regionalisatie onvoldoende transparant heeft weergegeven. Daarnaast vindt de ACM een aantal keuzes die Coteq maakt onvoldoende onderbouwd. Hierna licht de ACM deze bevindingen verder toe.

1.2.1 Verdeling landelijke scenario's naar investeringsplan

Uit de landelijke scenario-studie volgen landelijke prognoses die naar het verzorgingsgebied van Coteq vertaald worden. Coteq heeft dit op hoofdlijnen transparant weergegeven. De ACM waardeert de uitleg die Coteq geeft over het proces en vindt dat Coteq transparant is over hoe zij rekening houdt met actuele regionale ontwikkelingen.

Voor de ACM is één punt niet redelijkerwijs tot stand gekomen volgens de door Coteq gekozen methodiek. Coteq geeft in eerste instantie in tabel 5 aan dat zij voor de nieuwbouwprognoses zoals landelijk afgesproken de prognoses van Primos gebruikt. Hierna geeft Coteq op pagina 32 aan dat zij voor nieuwbouw is afgeweken van de landelijke scenario's. De ACM begrijpt niet hoe Coteq redelijkerwijs tot deze toevoeging is gekomen. Wanneer Coteq de door haar beschreven methodiek volgt, zouden de prognoses voor woningbouw juist uit de scenario's en de regionalisatie daarvan moeten volgen. Als de scenario's geen goede voorspeller van de woningbouw zijn, zijn deze scenario's niet bruikbaar om te

bepalen welke investeringen in het gas- en elektriciteitssysteem redelijkerwijs noodzakelijk zijn. Als de regionalisatie geen goede afspiegeling vormt van de werkelijk verwachte woningbouwontwikkelingen, maar de overkoepelende scenario's dat volgens Coteq wel zijn, is de regionalisatie niet voldoende uitgevoerd. Dit leidt volgens de ACM tot een risico op overinvesteringen op basis van een onredelijk geprognoseerde vraag.

1.2.2 Prognosticeren van vermogensvraag

Op basis van de verwachte ontwikkelingen maakt Coteq een belastingprognose per netonderdeel. Hiermee bepaalt zij hoeveel transportcapaciteit een netonderdeel nodig zal hebben in de toekomst. Dit zet Coteq af tegen de transportcapaciteit die op dat netonderdeel aanwezig is om te bepalen of de transportcapaciteit uitgebreid moet worden. Om de benodigde transportcapaciteit te bepalen, is het niet alleen van belang om te bepalen welke apparaten in welke hoeveelheid op welke plek de energievraag van de toekomst zullen bepalen, maar werkt de systeembeheerder ook met belastingprofielen en gelijktijdigheidsaannames.

De ACM vindt de regionalisatie van de energievraag vanuit de scenario's naar piekvraag en knelpunten in de netten van Coteq onvoldoende transparant. Coteq verwijst naar netmodellering, maar beschrijft niet welke uitgangspunten zij voor deze netmodelleringen gebruikt. Zo blijft onduidelijk hoe de modellering van de volumevraag uit de scenario's tot een bepaald knelpunt leidt.

Coteq geeft volgens de ACM onvoldoende inzicht in de afnameprofielen die zij gebruikt voor apparatuur zoals thuislaadpalen, publieke laadpalen en warmtepompen. Hiermee voldoet het investeringsplan van Coteq niet aan het kader informatiebehoefte. Ook geeft Coteq geen inzicht in de verwachte gelijktijdigheid. De informatie die Coteq wel heeft toegevoegd aan haar investeringsplan biedt onvoldoende inzicht en lijkt van een veel hogere vraag uit te gaan dan in recent onderzoek¹ en de profielen die andere netbeheerders hebben opgegeven. Coteq gaat hierdoor mogelijk uit van een te hoge piekvraag, waardoor knelpunten geïdentificeerd kunnen worden die redelijkerwijs niet te verwachten zijn.

De ACM constateert dat zowel in de scenario's als bij het bepalen van de knelpunten geen rekening wordt gehouden met ontwikkelingen die de profielen van aangeslotenen kunnen beïnvloeden. Aangeslotenen kunnen hun netgebruik veranderen door maatregelen zoals flexibele transportrechten, de groepstransportovereenkomst of een tijdsgebonden transporttarief. Ook kan het netgebruik in de toekomst veranderen doordat gebruikers efficiënter met energie omgaan en kan netcongestie invloed hebben op de vraagontwikkeling. Daarnaast kan het net anders en flexibeler gebruikt gaan worden door de doorontwikkeling van technologieën zoals elektrische voertuigen, zonnepanelen en batterijen. Het ligt volgens de ACM voor de hand om bij het vaststellen van knelpunten ook gebruik te maken van, en aan te sluiten bij, het flexibiliteitsbehoefteverslag en de congestierapporten. Door bij de scenario's uit te gaan van ongelimiteerde vraag, gecombineerd met het ontbreken van de effecten van het beter benutten van het net, kan de capaciteitsvraag, vooral op langere termijn, overschat worden. Als gevolg hiervan kan zowel het moment van optreden als de schaal van een knelpunt veranderen. Dit inzicht is belangrijk om concreet te maken hoe de inzet van flexibiliteit, zwaardere belastingen of andere maatregelen invloed kunnen hebben op het investeringsportfolio van Coteq. Coteq benoemt de meeste van deze factoren in haar investeringsplan, maar laat niet zien welke impact ze (kunnen) hebben op haar investeringsportfolio.

De ACM verwacht dat Coteq in haar volgend investeringsplan beter laat zien wat het positieve effect kan zijn van slim netgebruik en hoe de meeste transportcapaciteit kan worden vrijgespeeld, bijvoorbeeld door aan te geven waar en hoe zij mogelijkheden ziet om flexibiliteit te ontsluiten en wat dit kost en oplevert. Dit helpt de congestieproblematiek te verlichten en kan het investeringsportfolio van Coteq behapbaar houden. Bovendien stelt dit inzicht beleidsmakers in staat om te sturen op het energiesysteem van de toekomst. De ACM roept Coteq op om samen met de andere systeembeheerders te bepalen hoe zij op een transparante manier rekening houdt met de hiervoor genoemde ontwikkelingen. Dit kan volgens de ACM gedeeltelijk een plaats krijgen in de NBNL-scenario's, maar heeft ook invloed op de wijze waarop netberekeningen gedaan

¹ RVO 2025: Netimpact woningen met warmtepomp.

worden en specifieke knelpunten tot stand komen. Het is aan Coteq om dit een goede plaats te geven in haar investeringsplan.

Daarnaast heeft Coteq beperkt meetgegevens over het gebruik van haar netten. Coteq lijkt ook niet van plan om op korte termijn beter inzicht te verkrijgen in het daadwerkelijke gebruik van haar net.² Hierdoor heeft de ACM een beperkt vertrouwen of de geprognoseerde vermogensvraag op de korte termijn en de bijbehorende knelpunten aansluiten bij de huidige werkelijke vermogensvraag in het net van Coteq.

De ACM concludeert dat Coteq zeer beperkt transparant is over hoe de vermogensvraag in haar net voorspeld wordt en hoe op basis daarvan knelpunten in haar net tot stand komen. Daardoor is de ACM maar zeer beperkt in staat om te beoordelen of deze knelpunten redelijkerwijs tot stand zijn gekomen. Daarnaast constateert de ACM dat Coteq niet noch alle actuele en relevante informatie lijkt te betrekken bij het vaststellen van knelpunten. Hierdoor heeft de ACM een zeer beperkt vertrouwen in de redelijkheid van de knelpunten die Coteq identificeert.

1.3 Herleidbaarheid kwaliteitsborgingssysteem

De ACM constateert dat de kwaliteitsknelpunten voldoende herleidbaar zijn naar het kwaliteitsborgingssysteem. Echter, in de totstandkoming van de kwaliteitsknelpunten zijn diverse tekortkomingen gesignaleerd. Het gebruik van grenswaarden in de buurtaanpak is bijvoorbeeld niet voldoende navolgbaar. De impact van de vraaggroei op het kwaliteitsniveau in LS-netten blijft daarmee onduidelijk. De realisatie van de kwaliteitsknelpunten wijkt sterk af van de planning en daarbij is onduidelijk of met de voorgestelde kwaliteitsinvesteringen het gewenste kwaliteitsniveau behouden kan blijven.

De ACM concludeert op grond van haar onderzoek naar het kwaliteitsborgingssysteem van Coteq dat het niet navolgbaar is of haar kwaliteitsborgingssysteem doeltreffend werkt. De ACM vindt dit belangrijk in het kader van onder andere veiligheid en weerbaarheid. Omdat het kwaliteitsborgingssysteem de basis vormt voor de identificatie van kwaliteitsknelpunten, kan de ACM niet concluderen dat met de investeringen in de benoemde kwaliteitsknelpunten de kwaliteit van het systeem voldoende geborgd is. De ACM geeft opvolging aan haar constatering van tekortkomingen in het kwaliteitsborgingssysteem middels haar toezicht op grond van artikel 3.74 van de Energiewet.

1.4 Totstandkoming knelpunten

Het is afhankelijk van het scenario hoeveel knelpunten er waar en wanneer ontstaan en hoe groot die knelpunten zullen worden. De ACM constateert dat Coteq de scenario's wel beschouwt, maar geen inzicht geeft in welk scenario Coteq voor haar net het meest relevant vindt. Zo ziet Coteq bijvoorbeeld een grote rol voor de ontwikkeling van groen gas in haar netten en neemt zij de richting van de warmtetransitieplannen mee in haar investeringsplan. Tegelijkertijd kiest Coteq ervoor om op het EV-scenario elektriciteitsknelpunten te identificeren. Hiermee lijkt Coteq volgens de ACM geen serieuze risicoafweging te maken tussen de kosten en baten van de gevolgen van de verschillende scenario's en ontwikkelingen in haar netgebied. Het is volgens de ACM niet duidelijk hoe Coteq de bedrijfswaarde 'betaalbaar' meeweegt in deze afweging. Coteq geeft volgens de ACM onvoldoende inzicht in het risico dat zij bereid is te accepteren bij het nemen van investeringsbeslissingen. De ontwikkelingen in de elektriciteits- en gasnetten uit de scenario's zijn zeer onzeker, al helemaal met de aannames die Coteq hanteert. Coteq lijkt de risico's van de verschillende vraagontwikkelingen niet bewust tegen elkaar af te wegen, noch tegen de kosten die horen bij het mitigeren van deze risico's.

De ACM constateert dat Coteq een zeer beperkt en daarmee onvoldoende inzicht geeft in haar investeringsprincipes. De ACM kan deze daarom niet goed beoordelen. Het is voor de ACM bijvoorbeeld onduidelijk gebleven hoe Coteq met de keuze voor het EV-scenario en een toekomstvastheid van 30 jaar op basis van de beschikbare informatie over de vraaggroei overinvesteringen en verkeerde plaatsen van investeren kan voorkomen. Coteq geeft hierbij aan dat zij door de zichttermijn van het investeringsplan van

² Deze constatering is gebaseerd op de toets van het ontwerp investeringsplan. Hiernaast loopt [een verbetertraject](#) waarin Coteq wel de intentie heeft opgenomen om haar netinzicht te verbeteren.

drie jaar weinig onzekerheden heeft. De ACM ziet echter wel veel onzekerheden bij de huidige investeringskeuzes. De hoofdreden hiervoor is dat het een investeringsprincipe van Coteq is dat een investering 30 jaar toekomstvast moet zijn (en daarmee de komende 30 jaar knelpunten oplost). Als niet duidelijk is wat Coteq onder 'toekomstvast' verstaat, is ook niet goed te toetsen of Coteq niet te veel of niet te weinig investeert.

Concluderend is voor de ACM onvoldoende duidelijk of Coteq niet te veel en niet te weinig zal investeren, omdat het investeringsplan niet goed toetsbaar is. Ook lijken de inhoudelijk keuzes van Coteq die wel genoemd zijn tot over- en onderschattingen van de realistische vraagontwikkeling te kunnen leiden.

2 Investerings

Op het moment dat Coteq heeft bepaald welke knelpunten er ontstaan, en in welke situaties het knelpunt het beste met een investering kan worden opgelost, bepaalt Coteq wat voor investering zij doet en in welke volgorde zij haar investeringen zal uitvoeren. Hierbij is het belangrijk dat Coteq duidelijk maakt op welk moment en op basis waarvan zij de volgorde van investeringen bepaalt en wat de gevolgen zijn van het maakbaarheidstekort.

Op dit moment lijkt prioritering van het werkpakket nog beperkt noodzakelijk voor Coteq. Gezien de verwachte toename van het werkpakket zal Coteq volgens de ACM wel klaar moeten zijn om duidelijker te prioriteren, langer vooruit te plannen en een duidelijker beeld te hebben van de gevolgen van een potentieel maakbaarheidsprobleem, inclusief de gevolgen voor de afnemers en eventuele mitigerende maatregelen.

Hiervoor is duidelijkheid over onder andere toekomstvastheid, zichttermijnen voor investeringsplanningen, afhankelijkheid van aannemerscapaciteit en inzicht in netbelasting belangrijk. Hierna worden de bevindingen van de ACM over de voorgestelde investeringen bij de vastgestelde knelpunten en over de haalbaarheid van de uitvoering van de investeringen toegelicht. Coteq beheert voornamelijk laagspanningsnetten, daarom spitsen de bevindingen zich toe op het laagspanningsnet. De ACM begrijpt de toelichting van Coteq dat bepaalde planningsaspecten hierdoor minder spelen dan bij andere distributiesysteembeheerders: de investeringen van Coteq kunnen op kortere termijn gepland worden.

2.1 Prioritering en planning

De ACM vindt de uitgangspunten voor het prioriteringsbeleid van Coteq onvoldoende onderbouwd. Het prioriteringsbeleid lijkt volgens de ACM wel volledig. Het is echter onduidelijk hoe het prioriteringsbeleid van Coteq gerelateerd is aan de uitvoering van haar wettelijke taken en aan de bedrijfsdoelstellingen en 'uitgangspunten' van Coteq. Zo is onduidelijk waarom de uitbreiding van bestaande netten prioriteit heeft boven andere netuitbreidingen.

Volgens de ACM komt de plaatsing van een deel van het prioriteringsbeleid in paragraaf 6.2.1 (dus niet in paragraaf 4.1 'prioriteringssystematiek') de transparantie niet ten goede. Voor de ACM is ook niet duidelijk wat de gevolgen van het prioriteringsbeleid zijn voor de uitvoering van de verschillende taken van Coteq, gegeven het feit dat zij niet alle investeringen op tijd kan realiseren. Door op basis van het prioriteringsbeleid bepaalde investeringen pas later te realiseren, kiest Coteq ervoor om risico's te accepteren en andere risico's niet te accepteren door de investering te prioriteren. Coteq maakt niet expliciet welke risico's dit zijn. Zij maakt alleen duidelijk welke investeringen zij wél prioriteit geeft.

2.1.1 Mitigerende maatregelen

Coteq geeft aan dat zij geen investeringen voorziet in de inzet van flexibiliteit in de komende jaren. Coteq geeft wel aan dat zij de inzet van flexibel vermogen faciliteert op afroep van bovenliggende systeembeheerders. Volgens de ACM lijkt Coteq hiermee te doelen op congestiemanagement. De ACM waardeert deze stap van Coteq om bij te dragen aan het oplossen van bovenliggende knelpunten, waar haar eigen klanten immers ook last van hebben.

De ACM wijst er op dat het belangrijk is dat Coteq haar processen op orde heeft om de congestiemanagementdiensten af te kunnen nemen van haar klanten als dat nodig is. Deze diensten kunnen namelijk transportcapaciteit creëren ten behoeve van haar klanten, totdat een knelpunt is opgelost. Hiermee kunnen knelpunten die niet tijdig kunnen worden opgelost overbrugd worden.

De ACM wijst hier ook op de mogelijkheden voor het tijdelijk zwaarder belasten van netdelen. De ACM waardeert het dat Coteq deelneemt aan onderzoek voor deze oplossing, maar zou graag concreter zien hoe deze oplossing een knelpunt kan mitigeren totdat het kan worden opgelost, wat de kosten hier van zijn (bijvoorbeeld in kwaliteitsrisico's) en hoe dit een rol kan spelen in de prioritering van investeringen.

2.2 Maakbaarheid en navolgbaarheid

De ACM vindt de beschrijving van de maakbaarheidsproblematiek bij Coteq onvoldoende. Ten eerste is onvoldoende transparant hoe Coteq haar uitvoeringscapaciteit bepaalt. Coteq geeft aan dat zij circa 15% van haar investeringen niet tijdig uit kan voeren (paragraaf 4.2).

In hoofdstuk 3 van haar investeringsplan constateert Coteq dat de uitvoering van het werkpakket in het verleden onzeker is gebleken. Tegelijkertijd stelt Coteq in paragraaf 4.1: "Wij zien tot op heden dat het nog lukt om de voorziene investeringen nagenoeg volledig te realiseren." In dezelfde paragraaf stelt Coteq ook dat de uitvoering van haar wettelijke taken niet in het geding komt tot op de heden. Als dat het geval is, vraagt de ACM zich af of de investeringen wel noodzakelijk zijn. Met betrekking tot de maakbaarheid en navolgbaarheid roept het investeringsplan van Coteq meer vragen op dan het beantwoordt: investeert Coteq niet te veel? Of niet te weinig?

Daarnaast is er geen duidelijk, concreet beeld van de mitigerende maatregelen die Coteq neemt om het maakbaarheidsgat te verkleinen, noch in de effectiviteit van deze maatregelen. Zo stelt Coteq in paragraaf 4.2 dat uit paragraaf 4.1 besproken wordt welke vertragende factoren en beperkingen er zijn voor de uitvoering van het werkpakket van Coteq. Dat leest de ACM daar niet terug. Coteq noemt alleen dat zij opdrachten eerder in opdracht geeft bij haar aannemer. Verder is onduidelijk wat de gevolgen van het maakbaarheidsgat zijn op de beheersing van de wettelijke taken van Coteq. Deze punten duiden er volgens de ACM op dat Coteq weinig regie heeft over de tijdige uitvoering van haar wettelijke taken. Zoals Energie-Nederland c.s. in hun zienswijze benoemen, bevatten deze beschrijvingen met name een uitleg van de reeds gedane inspanningen. Deze inspanningen zijn echter al verwerkt in het vaststellen van het tekort.

Ook de samenhang in synergie van de investeringen van Coteq met die van Enexis en TenneT zijn lastig te volgen, terwijl de afhankelijkheid van bovenliggende systeembeheerders groot is. De ACM vindt het zorgelijk dat niet transparant is welke problematiek er op het net van Coteq kan ontstaan als de bovenliggende systeembeheerders voldoende transportcapaciteit hebben om in de vraag van Coteq-klanten te voorzien. Coteq lijkt zich reactief op te stellen.

2.2.1 Laagspanning

De ACM vindt de omschrijving van het beleid van Coteq waarop de aanpak van LS-netten gebaseerd is onvoldoende. De omschrijving is deels duidelijk, maar de wijze waarop Coteq prioriteert binnen deze categorie investeringen wordt onvoldoende duidelijk omschreven. Coteq heeft ook geen navolgbaar beleid om de toekomstvastheid van de investeringen te bepalen. Daarnaast constateert de ACM dat Coteq geen aandacht besteedt aan het verkrijgen van netinzicht en lijken de uitgangspunten om toekomstig netgebruik te modelleren zeer beperkt. De ACM ziet daarmee vooral een reactieve aanpak van Coteq.

De ACM heeft eerder in deze bijlage benoemd dat Coteq beperkt inzicht heeft in het werkelijke gebruik van haar netten, dat er beperkingen zijn in het KBS van Coteq, dat Coteq niet inzichtelijk maakt welke rol flexibiliteit kan spelen in het beter benutten van het net en het voorkomen van investeringen en dat Coteq de risico's van een tegenvallende opschaling van de uitvoering niet inzichtelijk maakt. De hiervoor genoemde tekortkomingen wegen volgens de ACM extra zwaar voor het LS-niveau. Op LS-niveau zijn de mogelijkheden en verplichtingen voor het toepassen van congestiemanagement namelijk beperkt en plaatsten systeembeheerders kleinverbruikers niet op een wachtlijst. Deze tekortkomingen kunnen leiden

tot verhoogde risico's op bijvoorbeeld uitval en langzame spanningsvariaties. Hierdoor ontstaan dus kwaliteitsproblemen. Hierom maakt de ACM zich zorgen over de mate waarin Coteq de kwaliteit op haar LS-netten voor al haar klanten kan blijven garanderen op basis van dit investeringsplan met bijbehorende uitvoeringsuitdagingen.

3 Uitvoering en kosten van het investeringsplan

Naast de toets van de ACM of de methode en de keuzes waarmee Coteq tot haar investeringsplan is gekomen transparant en redelijk zijn, toetst de ACM ook op hoofdlijnen of de uitvoering en planning van de investeringen op redelijke wijze tot stand gekomen en transparant zijn. Hieronder gaat de ACM in op haar bevindingen met betrekking tot de uitvoering en planning van de investeringen, zowel in capaciteits- en kwaliteitsinvesteringen, als in bedragen die daarvoor begroot zijn.

Zoals blijkt uit het investeringsplan staat Coteq voor een grote investeringsopgave. De ACM vindt het belangrijk dat alle knelpunten zo spoedig mogelijk worden verholpen, zodat de systeembeheerder op een doelmatige wijze in het gevraagde transport kan voorzien, tegen een wenselijk kwaliteitsniveau. Dit is de wettelijke taak van Coteq.. Daarom is een ambitieuze en realistische planning en kostenschatting belangrijk. De ACM constateert dat het Coteq goed lukt om in bedragen in euro's te investeren.

3.1 Overzicht knelpunten

De ACM vindt het overzicht van de knelpunten in het investeringsplan van Coteq onvoldoende. Het overzicht lijkt wel volledig en grotendeels correct geaggregeerd. Tegelijkertijd is het beperkt transparant en navolgbaar en is het overzicht lastig te interpreteren.

De ACM ziet dat Coteq in haar reguliere investeringen weliswaar een beperkt financieel verschil heeft tussen beoogde kosten van investeringen uit het vorige investeringsplan en de gerealiseerde kosten (reguliere realisatie 2024 5% minder kosten dan geschat). De ACM ziet echter een veel groter verschil tussen de beoogde investeringen en de gerealiseerde activa (reguliere realisatie 2024 19% minder gewogen afwijking in aantallen uit werkpakket dan geschat). Daarnaast ziet de ACM bij de gerealiseerde reguliere investeringen grote afwijkingen tussen type investeringen, zowel in aantallen als in prijs, en al helemaal in kostprijs. Ter illustratie de LS-kabels voor capaciteitsuitbreiding 2023: er is 32% minder kilometers LS kabel aangelegd dan gepland, de prijs per kilometer is echter wel 56% lager dan begroot. Coteq lijkt volgens de ACM dus niet in staat om geplande investeringen tijdig te realiseren en realiseert tegen kosten die per type asset sterk afwijken van de schattingen. Volgens de ACM laten planbaarheid en voorspelbaarheid van de reguliere investeringen sterk te wensen over. en blijven de realisaties van investeringen achter bij de kosten die Coteq daarvoor maakt. De ACM vraagt zich hierom sterk af of de door Coteq geplande investeringen en de bijbehorende kosten een weergave zijn van wat redelijkerwijs van Coteq verwacht kan worden bij de uitvoering van haar investeringsplan.

Coteq licht volgens de ACM bij majeure realisaties voldoende toe waarom afwijkingen in de realisaties plaatsvinden. Bij de reguliere realisaties ontbreekt deze toelichting, ondanks de grote afwijkingen, volledig. De vastgestelde kwaliteitsknelpunten zijn wel voldoende gerelateerd aan het risicoregister.

3.2 Investerings

De ACM vindt de weergave van de investeringen van Coteq in het investeringsplan redelijk. Het overzicht is redelijk navolgbaar, transparant en op hoofdlijnen goed geaggregeerd. Verder neemt de ACM waar dat de geschatte unit kosten per type netonderdeel in de kosteninschatting voor 2026 zeer wisselend afwijken van de gerealiseerde unit kosten per type netonderdeel. Waar de ACM een lichte kostenstijging had verwacht, ziet zij veel dalingen in geschatte prijzen (tot wel 65% lager, maar ook stijgingen tot wel 125% op reguliere netonderdelen).

De ACM constateert dat het knelpunt KG-06 op basis van de door Coteq gekozen methodiek en uitgangspunten, waaronder de keuze voor het GB-scenario, in redelijkheid tot stand is gekomen. Tegelijkertijd constateert de ACM dat Coteq twijfels heeft over of de investering wel nodig is, op basis van

de werkelijke transportvraag. Volgens de ACM roept dit vragen op over de redelijkheid van het gebruik van het GB-scenario voor het vaststellen van capaciteitsknelpunten voor gas. In dit geval blijkt namelijk dat op korte termijn en op basis van de geprognosticeerde vraag de investering op het KG-06 knelpunt waarschijnlijk een knelpunt is. Het is onduidelijk of Coteq beoogt deze investering uit te voeren.